

Dva domy v Praze byly osazeny pamětní cedulkou „Poslední adresa“ na připomínku obětí totalitního režimu

19.4.2024 - | Vojenský historický ústav Praha

Projekt „Poslední adresa“, který vede Ústav pro studium totalitních režimů, se v pátek 19. dubna 2024 rozrostl o další dvě místa připomínající oběti komunistického režimu. Adresy jsou Milady Horákové 115/107 v Praze 6 (Jaroslav Klabík) a ul. Sdružení 1664/1 v Praze 4 (Antonín Šindelář).

Slavnostního umístění cedulek se zúčastnil radní hlavního města Prahy Michal Hroza, starosta Prahy 4 Ondřej Kubín, ředitel odboru výzkumu a vzdělávání Ústavu pro studium totalitních režimů Petr Hlaváček a několik zástupců rodiny Antonína Šindeláře, včetně jeho praneteří Karolíny Neuvirtové a Kristýny Buškové.

Umístění druhé z pamětních tabulek, která připomíná významného politika a stavitele Antonína Šindeláře, majícího podíl na vzniku vilové čtvrti Dobeška, navrhl historik Vojenského historického ústavu Praha Michal Louč. „Původní dům byl zbořen a trvalo velice dlouho, než garantka projektu Edita Jiráková z Ústavu pro studium totalitních režimů svým obrovským nasazením, komunikací s řadou úřadů a pátráním v historických mapách zjistila, co nahradilo dům, v němž Antonín Šindelář bydlel. V sedmdesátých letech totiž musel ustoupit rozšiřování Prahy a zejména výstavbě magistrály,“ řekl Michal Louč. Za symbolické považuje, že místo, kde je tato deska umístěna, v současnosti využívá Policie ČR.

To ve své řeči vyzdvihl i starosta Prahy 4 Ondřej Kubín, který řekl, že je rád, že žijeme v době, kdy je možné na úřadovny policie umisťovat takovéto připomínky. „Když jsem si četl dokumenty Antonína Šindeláře, zaujala mne tato věta z rozsudku: ‚V únorových dnech 1948 rozdrtil náš pracující lid vedený KSČ reakční puč inspirovaný politickými zaprodanci svržené buržoazie, skryté v některých předúnorových politických stranách,‘ to není věta z trestního spisu, to je věta z pera komunistického ideologa. A jsem rád, že už žijeme v jiné době. V době, kdy si můžeme tuto ideologii připomínat a na policejní budovy přimontovat cedulku se vzpomínkou na ty, kteří komunistickou ideologii nepřežili. V nelidském komunistickém žaláři pan Šindelář bohužel zemřel. Diktatura nedopřála rodině ani naději na posmrtnou rehabilitaci. Normalizační soudy soudili podle postupů z 50. let. K rehabilitaci Antonína Šindeláře došlo až po návratu svobody, demokracie a právního státu,“ řekl starosta Městské části Praha 4 Ondřej Kubín.

Historik Vojenského historického ústavu Praha Michal Louč, který vznik této „Poslední adresy“ inicioval, uvedl, že Antonín Šindelář v letech 1916–1919 sloužil v armádě a za první světové války byl na italské frontě. Od roku 1921 pracoval ve stavební firmě svého bratra Václava Šindeláře (1884–1951), který měl nemalý podíl na vzniku vilové osady Dobeška v pražské čtvrti Braník. Později podnikal samostatně. Od roku 1920 byl Antonín Šindelář členem Československé strany národně socialistické (ČSNS). Mimo jiné se roku 1932 stal prvním náměstkem starosty Prahy XV (Podolí, Braník a Hodkovičky). Po válce byl členem krajského a ústředního výkonného výboru této strany. V roce 1950 byl zatčen a v jednom z mnoha návazných politických procesů v případě „Milada Horáková a spol.“ odsouzen k šestnácti letům vězení, ztrátě občanských práv a ke ztrátě majetku. Prokurátorkou v jeho procesu byla Ludmila Brožová-Polednová, nechvalně známá právě z procesu s Miladou Horákovou. „Šindelářovo odsouzení rodinu těžce zasáhlo. Nejdříve v lednu 1951 zemřel bratr Václav, který dostal infarkt po návštěvě Antonína Šindeláře v plzeňské věznici Bory. Sam

Antonín Šindelář ve vězení zemřel roku 1955. Přestože ve vězení onemocněl rakovinou, žádost o přerušení výkonu trestu mu byla zamítnuta i s poukazem na to, že je „zarytým nepřitelem lidově demokratickému zřízení“. Toto rozhodnutí už si převzít nestihl. Bylo mu doručeno v den, kdy zemřel,“ řekl při odhalení pamětní cedule Poslední adresa Michal Louč.

Podotkl, že Šindelář je jedním z těch, kteří byli odsouzeni v procesech navázaných na soud s Miladou Horákovou. „Zatímco jméno Milady Horákové je známé, řada dalších jmen upadla v zapomnění. V procesech navazujících na ten s Miladou Horákovou to bylo celkem 639 obviněných osob a 31 soudních procesů, takže to množství zničených lidí a rodin je obrovské. Proto jsem velmi rád, že alespoň touto pamětní deskou si připomínáme jednoho z těch, kteří by jinak zůstali zapomenuti,“ řekl Michal Louč.

Ještě před umístěním pamětní tabulky v Praze 4 byla připevněna další v Praze 6. A to na památku stavitele a účastníka III. odboje Jaroslava Klabíka, který zemřel ve vyšetřovací vazbě 21. 4. 1952.

Navrhnout umístění tabulky může kdokoliv

Česká verze projektu byla díky spolupráci s partnery spuštěna v roce 2017 na Den politických vězňů a mezi prvními objekty, jejichž majitelé souhlasili s umístěním pamětní tabulky, byla tehdy rezidence Velvyslanectví Švédského království v Praze. Na tehdejší adrese Úvoz 156/13, Hradčany, Praha bydlel student práv a přírodovědy Věslav Wahl, kterého komunisté zatkli a 16. června 1950 po vykonstruovaném procesu popravili. Do dnešního dne bylo v České republice umístěno 32 tabulek lidem, kteří doplatili na své přesvědčení a odhodlání v boji proti totalitě. Dalších 14 tabulek československým obětem komunistické totality bylo umístěno v Rusku a na Ukrajině.

Princip spočívá v tom, že na zdech domů, kde tito lidé žili v době svého zatčení, jsou umístěny pamětní tabulky velikosti dlaně nesoucí základní údaje o člověku, který se domů pak již nikdy nevrátil. „Navrhnout umístění tabulky může kdokoli – příbuzní, obyvatelé domu nebo třeba studenti, kteří se zabývají osudy perzekuovaných. O umístění tabulky je možné požádat prostřednictvím webových stránek www.posledniadresa.cz,“ říká garantka projektu Edita Jiráňková z Ústavu pro studium totalitních režimů.

<https://www.vhu.cz/dva-domy-v-praze-byly-osazeny-pametni-cedulkou-posledni-adresa-na-pripominku-obeti-totalitniho-rezimu>